

Projectbeschrijving voor de leerkracht

PROJECT VERTELVARIATIES

Leerlijn Theater | Thema Verhalen | Groep 1 en 2 | Februari 2019

Klaar voor de start?

- ✓ Gebruik de digitale versie van dit project.
- ✓ Download dit document op je computer voor het beste gebruik.
- ✓ We gaan ervan uit dat je kennis hebt van de [opzet van COH](#).
- ✓ Vraag bij de voorbereiding zo nodig hulp aan je interne cultuurcoördinator of je cultuurcoach (laat je informeren over de scholingsmogelijkheden).
- ✓ Bereid het project bij voorkeur samen met je collega's voor (vergeet de vakleerkrachten niet).
- ✓ Een bezoek aan een voorstelling, tentoonstelling of vaste collectie in een Haagse culturele instelling is van grote meerwaarde. Zie [CultuurSchakel](#) voor het actuele aanbod.
- ✓ Nodig als dat lukt een kunstenaar uit die betrokken wordt bij de uitvoering van het project. Zie [CultuurSchakel](#).
- ✓ Bedenk van tevoren bij welke onderdelen je ouders kunt inschakelen.
- ✓ Je mag het project 'op maat maken', mits je de fasen van het creatieve proces blijft doorlopen.
- ✓ Trek voor het hele project zes tot acht lesmomenten van 45 minuten uit.
- ✓ Kijk ook even op de [Facebookpagina](#) van Cultuuronderwijs op zijn Haags voor meer informatie en het gebruikersplatform.
- ✓ Wil je dit project koppelen aan taalonderwijs? Raadpleeg dan een begrippenlijst via [deze link](#).

Inhoudsopgave

1. Informatie	1
2. Introductie	2
3. Oriëntatie	3
4. Opdracht: Vertel me wat je bent	6
5. Opdracht: Ik zie het verhaal	8
6. Opdracht: Vertelkastje	11

1. Informatie

Lees ter voorbereiding van de COH-lessen onderstaande informatie over de invulling en het doel van het project en manieren om het project te promoten.

Wat doen de leerlingen in dit project?

Dit project gaat van start met de onthulling van een speciaal ingerichte verhalenplek met drie boeken die een belangrijke rol spelen in dit project: *Het boek zonder tekeningen* van B.J. Novak, *Picknick met taart* of *Waar is de taart?* van Thé Tjong-Khing en *De Gruffalo* van Julia Donaldson en Axel Scheffler. Gedurende het project groeit de verhalenplek met alle opbrengsten en verhalen van de leerlingen. In de oriëntatie leren de leerlingen drie w's van een verhaal: wie, wat, waar? Ze onderzoeken de mogelijkheden van hun stem door een personage uit een verhaal een stem te geven en door verhalen te fluisteren. In de opdrachten die volgen staat het uitbeelden van bestaande en zelfbedachte verhalen, personages, stemgebruik en het toepassen van de drie w's centraal.

Waarom dit project?

Verhalen in alle soorten en maten zijn de basis van theatervoorstellingen. Door aandacht te besteden aan verhalen ervaren leerlingen hoe deze zijn opgebouwd, hoe zij zelf verhalen kunnen bedenken en hoe zij deze kunnen verbeelden in een theatrale context. Bovendien heeft het bezig zijn met verhalen een positieve invloed op het plezier van (leren) lezen.

Houdingsdoelen

In dit project worden bij de introductie, oriëntatie en opdrachten kennis- en vaardigheidsdoelen benoemd. De volgende houdingsdoelen gelden voor het project in het algemeen.

De leerling:

- toont zich nieuwsgierig en proactief;
- kan positief-kritisch reflecteren op eigen werk en op dat van anderen.

Promotie

Het project gaat meer leven als er ook buiten de klas aandacht voor is. Denk na over manieren om het project te promoten.

- Stel ouders op de hoogte van een bezoek aan een voorstelling of de komst van een [kunstenaar in de klas](#).
- Maak foto's of filmpjes van de diverse presentatiemomenten en deel deze via de schoolwebsite, klassenapp of andere kanalen.

Benodigdheden

Bij elke opdracht staat een opsomming van benodigdheden weergegeven.

Reflectievragen

De reflectievragen bij de verschillende fases van het creatief proces kunnen tijdens en na iedere fase met de individuele leerling of de hele groep besproken worden.

2. Introductie

Kennisdoelen

De leerling maakt kennis met drie soorten boeken: prentenboek met tekst, prentenboek zonder tekst en alleen tekst.

Vaardigheidsdoelen

De leerling:

- beleeft plezier aan het belijken van boeken en het luisteren naar verhalen;
- ervaart het effect van stemgebruik en experimenteert zelf met verschillende klanken en snelheden.

Benodigdheden

- *Het boek zonder tekeningen* van B.J. Novak
- *Picknick met taart* of *Waar is de taart?* van Thé Tjong-Khing
- *De Gruffalo* van Julia Donaldson en Axel Scheffler

Aan de slag in de klas

Maak een keuze uit onderstaande introductieopdrachten.

Verhalenhoek

Doorloop de volgende stappen:

1. Introduceer het project door de leerlingen te verrassen met een speciaal ingerichte verhalenplek in de klas. Zet hier bijvoorbeeld een voorleesstoel neer. In het project worden drie boeken gebruikt:
 - o Boek 1: *Het boek zonder tekeningen* van B.J. Novak.
 - o Boek 2: *Picknick met taart* of *Waar is de taart?* van Thé Tjong-Khing.
 - o Boek 3: *De Gruffalo* van Julia Donaldson en Axel Scheffler.

Zet deze boeken bijvoorbeeld mooi ingepakt klaar, met eventueel de nummers 1, 2 en 3 erop zodat de leerlingen nieuwsgierig worden.

2. Verzamel voor in de verhalenplek gedurende het project de opbrengsten van de opdrachten, zoals de verhalen die gebruikt, verzonnen en gemaakt zijn. Verzamel eventueel ook de verhalen die jullie leuk vinden. Bijvoorbeeld de (lievelings)boeken die de leerlingen thuis lezen. En mooie prenten of posters, of flyers en affiches van voorstellingen.

Het boek zonder tekeningen

Open het project met *Het boek zonder tekeningen* van B.J. Novak. Doorloop de volgende stappen:

1. Bereid het voor door eerst zelf [dit filmpje](#) te bekijken waarin Wim Helsen het boek voorleest. Zie de [site van Lannoo](#) voor een inkijkje in de eerste pagina's. Maak het aantrekkelijk voor de leerlingen door het boek in te pakken en een vertelplek te creëren met een vertelstoel waar de leerlingen omheen kunnen zitten.
2. Haal het boek uit het inpakpapier. Speel dat je teleurgesteld bent: er staan helemaal geen illustraties of plaatjes in! Maar je wilt het best wel voorlezen als de leerlingen dat ook willen. Tip: Gebruik eventueel [dit YouTube-filmpje](#) met het hele boek. Let op: zet het geluid uit, zodat je het zelf kunt voorlezen.
3. Bespreek met de leerlingen hun ervaring. Welk woord vonden ze het leukst? Laat de leerlingen zelf de woorden (zoals *Blork*, *Bluurf*, *Blieblie*, *Doenkie*, *Grumpf*, *Wokko*) uitspreken. Hoe klinkt het? Spreek je *Blork* met een hoge of met een lage stem uit? Langzaam of snel? Welke variaties kunnen de leerlingen allemaal bedenken? Krijgen de leerlingen ook plaatjes en beelden in hun hoofd?

3. Oriëntatie

Kennisdoelen

De leerling maakt kennis met de wie-wat-waar-vragen.

Vaardigheidsdoelen

De leerling:

- speelt met verhalen vertellen door verhalen in potjes te fluisteren;
- oefent het navertellen van verhalen met behulp van wie-wat-waar-vragen.

Benodigdheden

- potjes met deksel
- etiketten
- uitdeelboekjes om mee naar huis te nemen

Aan de slag in de klas

Het filosofisch gesprek

Voer naar aanleiding van de introductie een [filosofisch gesprek](#). Stel hierbij (een aantal van) onderstaande vragen.

- Vertel jij wel eens een verhaal? Aan wie?
- Heb je wel eens een plaatje in je hoofd?
- Waarom vertellen we verhalen?

Oriëntatieopdracht

Doe onderstaande opdrachten of maak een keuze.

Vertellen

Doorloop de volgende stappen:

1. Houd een kringgesprek over het sub-thema 'vertellen'. Welke associaties hebben de leerlingen hiermee? Is er een verschil tussen voorlezen en vertellen? Kun je een verhaal vertellen zonder boek? Of zonder woorden?
2. Kies een moment van uitwisseling in de klas. Bijvoorbeeld op maandagmorgen of na de vakantie. In een begeleid kringgesprek leren de leerlingen een eigen verhaaltje beter structureren met behulp van wie-wat-waar-vragen. Vraag de kinderen in de groep om even na te denken over wat ze bijvoorbeeld dit weekend gedaan hebben. Stel dan gericht vragen zoals: "Met wie was je?" De leerling antwoordt bijvoorbeeld: "Met de poes". "Waar was je?" "Op het balkon." "Wat gebeurde er?" "De poes wilde springen."

Verhalenpotje

Doorloop de volgende stappen:

1. Verzamel glazen potjes met een deksel of doosjes – of vraag de leerlingen om deze van thuis mee te nemen.
2. Bespreek met de leerlingen dat ze vast ook (eigen) verhaaltjes kennen in hun hoofd. De leerlingen mogen zo'n eigen verhaaltje fluisteren in een potje. Je hebt zelf een leeg potje. Doe voor hoe je een verhaaltje in het potje fluistert. Doe snel de deksel erop en plak er een etiket op. Leg uit dat ze vrijuit een verhaaltje mogen vertellen, omdat niemand het hoort.
3. Laat de leerlingen hun eigen verhaaltje in hun eigen potje fluisteren. Help hen met het maken van een etiket. Heeft het verhaal een naam? Of laat ze een tekening over het verhaaltje op het etiket tekenen. Plak de sticker op het potje zodat je straks nog weet welk verhaal erin zit. Zet de potjes in de verhalenhoek.

Uitdeelboekjes

Doorloop de volgende stappen:

1. Er zijn tegen weinig kosten veel verschillende uitdeelboekjes te bestellen op internet. Bijvoorbeeld de Kikkerverhaaltjes van de Haagse tekenaar en schrijver Max Velthuijs. Zet de boekjes als verrassing in de verhalenhoek.
2. Geef de leerlingen allemaal een boekje mee naar huis. Ze mogen dit thuis lezen met een ouder of verzorger. Of vraag een ouder of verzorger in de klas te komen voorlezen uit het uitdeelboekje. Kunnen de leerlingen het verhaaltje met behulp van de wie-wat-waar-vragen in de klas navertellen?

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Wat vond je ervan dat er geen plaatjes in het boek stonden?
- Welke plaatjes heb je er zelf bij bedacht?
- Wat wil jij graag naar de verhalenhoek brengen?
- Aan wie zou je je verhalenpotje willen geven? Waarom?

4. Opdracht: Vertel me wat je bent

In deze opdracht bedenken de leerlingen welke personages horen bij de vreemde namen uit *Het boek zonder tekeningen* van B.J. Novak. Zij bedenken zelf hoe de personages eruitzien. Daarna beelden ze de personages uit. Stemgebruik en onzintaal spelen hierbij een belangrijke rol. Met behulp van de wie-wat-waar-vragen worden verhaaltjes verzonnen. Tijdens de presentatiefase laten de leerlingen hun personages aan de ouders zien.

Kennisdoelen	De leerling maakt kennis met het begrip 'jabbertalk'.
Vaardigheidsdoelen	De leerling: <ul style="list-style-type: none">• kan bewegingen, houdingen en geluiden bedenken die passen bij de getekende personages uit de oriëntatie;• kan een kort stukje spelen over de getekende personages uit de oriëntatie, waarbij de wat-vraag een belangrijke rol speelt.

Benodigheden

- teken- en/of schildermaterialen

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoek, uitvoeren en presenteren.

Onderzoek: Vertel me wat je bent

Voer onderstaande opdrachten uit.

Verbeelding

Lees en bespreek (nogmaals) *Het boek zonder tekeningen* van B.J. Novak (zie de introductie). Vertel dat jullie gaan bedenken welke wezens er achter die vreemde woorden verscholen zitten.

Mijn Bluurf

Doorloop de volgende stappen:

1. Bekijk en bespreek de animatie [Vreemd beest](#) van Cristina Garcia Martin.
2. Geef de leerlingen de opdracht om een personage te verzinnen bij de vreemde woorden uit het boek, zoals *Blorf*, *Bluurf*, *Blieblie*, *Doenkie*, *Grumpf* of *Wokko*. Bespreek met elkaar hoe de wezens eruit zouden kunnen zien. Laat de leerlingen één of meerdere tekeningen maken van hun fantasiefiguren en deze een naam geven. Bewaar de tekeningen voor de derde opdracht.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Welke vreemde wezens ken je nog meer?
- Wat zou je een volgende keer nog meer willen tekenen over je vreemde wezen?

Uitvoeren: Vertel me wat je bent

Maak een keuze uit onderstaande opdrachten.

Tot leven komen

De leerlingen gaan een eigen personage maken van hun verzonden figuur. Ze beelden dit uit door middel van fysieke transformatie en stemgebruik. Hoe bewegen de wezens die de leerlingen bedacht hebben? Doorloop de volgende stappen:

1. Doe als warming-up het bevriesspel. Vraag een paar leerlingen om hun Bork of Bliëblie te laten zien zonder geluid te maken. De andere leerlingen doen het na. Gebruik het commando “bevries” om het spel te stoppen en nieuwe leerlingen de beurt te geven.
2. Bespreek met de leerlingen hoe (bijvoorbeeld) een Bliëblie kinkt als hij geluid kan maken. Praat hij snel of langzaam, hoog of laag? Welke verschillende emoties kunnen er in het stemgeluid klinken? Laat enkele leerlingen dit uitproberen. En als hij praat, welke taal spreekt hij dan, welke woorden zegt hij? Kunnen de leerlingen gekke nieuwe woorden verzinnen? Of praten in namaaktaal, het zogenoemde jabbertalk?
3. Geef de leerlingen de opdracht om zich voor te stellen in hun nieuwe rol. Bijvoorbeeld met de startzinnen:
 “Hallo, ik ben ... en ik houd van ...”
 “Ik ben ... en ik kan heel goed ...”
 “Hoi, ik ben Zullen we ...”

Wat?

Bespreek met de leerlingen dat ze een kort toneelstukje mogen maken met hun zelfverzonnen rolfiguur. Belangrijke vraag daarbij is: Wat gebeurt er? Er moet altijd iets gebeuren. Laat telkens twee leerlingen een kort stukje spelen met hun personages die hun eigen bewegingen en stemmetjes hebben. Bijvoorbeeld: Bork en Bliëblie. Wat gebeurt er? Denk aan: Bork is gevallen en heeft zich pijn gedaan. Of: Bliëblie heeft erge honger. In de toneelstukjes praten ze met elkaar en gaan ze samen iets doen. Kunnen ze elkaar begrijpen? Help indien nodig met het bedenken.

Vertellen over de Bluurk

Laat de leerlingen die dat willen vertellen over hun fantasiefiguur en zo een eerste aanzet maken met het vertellen van een zelfverzonnen verhaaltje. Help de leerling op weg met de wie-wat-waar-vragen.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Hoe was het om je nieuwe wezen uit te beelden?
- Welk vreemde wezen van een klasgenootje zou je ook na willen spelen?
- Hoe heb je een stemmetje of geluidjes gemaakt voor het vreemde wezen?

Presenteren: Vertel me wat je bent

Maak een keuze uit onderstaande presentatiemogelijkheden.

Voorlezen

Nodig ouders uit en lees *Het boek zonder tekeningen* voor. Presenteer de tekeningen en laat de leerlingen vertellen over hun figuur en het uitbeelden. Kunnen de ouders het nadoen?

Vertellen

Hang de tekeningen van de vreemde wezens op en laat de leerlingen aan hun ouders over de wezens vertellen.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Wat vonden de ouders van het boek zonder tekeningen?
- Lezen je ouders wel eens een boek zonder tekeningen?
- Lukte het vertellen en uitbeelden? Waarom wel of niet?

5. Opdracht: Ik zie het verhaal

In deze opdracht staat een boek zonder woorden centraal. Bij het bekijken van het boek bedenken de leerlingen de verhaallijnen door antwoord te geven op de wie-wat-waar-vragen. Bij het gecreëerde verhaal kiezen de leerlingen een rol die ze laten zien in een tableau vivant. Van deze tableaux worden foto's gemaakt zodat de leerlingen ze kunnen vergelijken met de illustraties in het boek. Tijdens de presentatiefase bekijken de ouders de foto's en bedenken ze de verhalen die erbij horen.

Kennisdoelen	De leerling maakt kennis met het begrip 'tableau vivant'.
Vaardigheidsdoelen	De leerling: <ul style="list-style-type: none">• kan met behulp van de wie-wat-waar-vragen een verhaal bedenken bij een prentenboek zonder tekst;• kan in een tableau vivant de houding laten zien van een personage uit het bedachte verhaal of prentenboek.

Benodigdheden

- eventueel verkleedkleding

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoek, uitvoeren en presenteren.

Onderzoek: Ik zie het verhaal

Bekijk met elkaar het prentenboek [Picknick met taart](#) of [Waar is de taart?](#) van Thé Tjong-Khing (of gebruik een ander prentenboek zonder woorden). Loop eerst met elkaar het hele boek door. In dit voorbeeld gebruiken we het boek *Waar is de taart?*, met daarin de verschillende verhaallijnen. Welke allemaal? Wie zien we? Waar zijn we? Wat doen ze? Benoem samen met de leerlingen welke gebeurtenissen er allemaal te zien zijn:

- biggetje valt;
- taart wordt gepikt;
- dassen raken gewond;
- de otter valt;
- apen pikken spullen.

In het midden van een verhaal gebeurt vaak iets. Bijvoorbeeld iets spannends, zoals het biggetje dat valt.

Tip: er zijn een heleboel mooie filmpjes gemaakt vanuit de prenten in het boek. Bekijk samen met de leerlingen de video [Picknick met taart](#).

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Hoe verzin je verhaaltjes bij de prenten?
- Zag iedereen hetzelfde verhaal of niet?
- Zag iemand een verhaal dat niemand anders zag?

Uitvoeren: Ik zie het verhaal

Maak een keuze uit onderstaande opdrachten.

Vertel het verhaal

Er zitten in de boeken *Picknick met taart* en *Waar is de taart?* verschillende verhaallijntjes. Wanneer je met elkaar het hele boek bestudeerd hebt, vraag je de leerlingen één personage, of een koppel, uit het verhaal te kiezen. Laat hen proberen te vertellen wat het antwoord is op de wie-wat-waar-vragen. Bijvoorbeeld:

- Wie: moeder en kind konijn.
- Wat: de kwijtgeraakte knuffel zoeken.
- Waar: in het bos.

Probeer er vervolgens met elkaar een verhaaltje van te maken.

Speel het verhaal

Doorloop de volgende stappen:

1. Speel in een begeleid spel met elkaar een bladzijde uit het boek. Bijvoorbeeld de laatste bladzijde: de picknick. Verdeel de dierenrollen. In dit stukje wordt geen tekst uitgesproken, er klinken alleen geluiden. Let erop dat de spelers niet door elkaar heen gaan brabbelen.
2. In het boek *Picknick met taart* hoort een aantal 'rollen' duidelijk bij elkaar. Bijvoorbeeld de honden en de muizen. Vorm groepjes van vier leerlingen. Geef de leerlingen de opdracht om de rollen te kiezen en van de belangrijkste momenten een tableau vivant (ofwel een levend plaatje) te maken. Zie de [Toolbox Theater](#). Voorbeelden van mogelijke tableaux:
 - bij het huis;
 - achtervolging;
 - achtervolging twee: ze gaan beiden een andere kant op;
 - struikelen;
 - ze eten lekker taart.

Geef de leerlingen de tijd om hun 'plaatjes' te maken. De vier kinderen staan voor de klas in hun eerste tableau. Tel tot vijf: ze blijven vijf tellen stilstaan. Dan mogen ze bewegen naar het volgende plaatje. Wanneer je in je handen klapt, staan ze stil en tel je weer tot vijf.

3. Doe dit nog een keer. Nu mogen de leerlingen het verhaallijntje gaan uitspelen. Wat gebeurt er tussen het eerste en het tweede plaatje? Enzovoort. Hierbij mogen ze ook geluid of woorden gebruiken.

Tableaufoto's prenten

Kies een plaat uit het prentenboek en zet de afbeelding in een tableau vivant. Zorg voor voldoende ruimte en verdeel de rollen. Wie beeldt welke personages uit? Waar staan, zitten of liggen ze? Kijk of het tableau zoveel mogelijk lijkt op de afbeelding uit het prentenboek. Maak foto's van het tableau vivant. Print de foto's uit op A4-formaat en maak er kopieën van. Laat de leerlingen er in groepjes op tekenen, zodat de foto zoveel mogelijk op de originele prent gaat lijken. Bijvoorbeeld tekeningetjes van konijnenoren en een biggetjesstaart, de achtergrond, de spullen die ontbreken, enzovoort. Zo wordt het wie-wat-waar duidelijk.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Wat vind je ervan om een boek te lezen zonder woorden? Kun je het hele verhaal dan nog goed volgen?
- Een boek zonder woorden kun je ook heel goed lezen als je nog niet zelf kunt lezen. Waarom?
- Welk stukje zou je graag nog eens spelen?

Presenteren: Ik zie het verhaal

Hang de tableaufoto's op. Wanneer de ouders in de klas zijn, laat de leerlingen dan individueel aan hun ouder het verhaal bij de verschillende foto's navertellen. Bekijk daarna met elkaar de afbeelding in het echte prentenboek.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Konden je ouders het verhaal goed zien?
- Lukte het je om het verhaal te vertellen bij de foto? Waarom wel of niet?

6. Opdracht: Vertelkastje

In deze laatste opdracht staat de Kamishibai (vertelkastje) centraal. De leerlingen maken met behulp van de leerkracht zelf een Kamishibai. Op basis van een aantal verhalen en boeken, waaronder *De Gruffalo*, bedenken ze hoe je in een vertelkastje verschillende soorten verhalen in beeld kunt brengen. Op basis van de drie boeken uit dit project kan er een voorstelling in de Kamishibai worden gemaakt. De leerlingen tekenen een achtergrond en personages. Hiermee bedenken ze iedere dag een ander verhaaltje in het vertelkastje, dat ze voor ouders spelen.

Kennisdoelen	De leerling maakt kennis met een vertelkastje door het bekijken van beeldmateriaal.
Vaardigheidsdoelen	De leerling: <ul style="list-style-type: none">• bedenkt verhalen bij verschillende illustraties in het vertelkastje;• vertelt verhalen en laat tijdens een presentatie gemaakt werk zien aan zijn ouders..

Benodigdheden

- diverse materialen voor het maken van een vertelkastje van karton
- tekenmaterialen
- vertelplaten van verhalen naar keuze
- geprinte vertelplaten n.a.v. onderstaande links

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoek, uitvoeren en presenteren. Aan het eind van deze opdracht staan evaluatievragen die betrekking hebben op het hele project.

Onderzoek: Vertelkastje

Voer onderstaande opdrachten uit.

De Gruffalo

Bekijk en bespreek het boek *de Gruffalo* van Julia Donaldson. Neem een kijkje op de [site van uitgeverij Lemniscaat](#). Of gebruik het [Gruffalotoneelstuk](#). Wat is het verschil met de eerder besproken boeken? Wat gebeurt er als je dit verhaal vertelt zonder de prenten erbij? En wat gebeurt er met dit verhaal als je de woorden weghaalt? Bekijk eventueel ook [de trailer](#) van de theatervoorstelling *de Gruffalo* door Meneer Monster.

Onze eigen Kamishibai

Doorloop de volgende stappen:

1. Bekijk vooraf zelf [dit filmpje](#) over het gebruik van het vertelkastje. Aan het einde van het filmpje worden ook handige tips gegeven. Bijvoorbeeld over hoe meer verdieping in het verhaal aan te brengen: vertel in eigen woorden, gebruik de originele tekst, werk met vraag en antwoord. Een verhaal vertellen uit het hoofd is spannend.
2. Bekijk en bespreek met de leerlingen (één van) de trailers van voorstellingen waarin een vertelkastje gebruikt wordt: [Floris en Blancefloer](#) door De Dagen en/of [Kamishibai voor Kleuters](#) door NTjong.
3. Vertel de leerlingen dat er een verteltheatertje in de klas komt om het vertellen leuker te maken. Maak een eigen vertelkastje samen met de leerlingen. Dat kan op een eenvoudige manier met stevig karton. Voor een uitgebreide uitleg en instructies voor het maken van een Ka-

mishibai kun je het boek [Kamishibai: De Magie van het vertelkastje](#) van Karin Wanrooij bestellen. Andere tips:

- [Aan de slag met Kamishibai](#) van Inge Umans (lees [hier](#) eventueel een boekfragment).
 - Kijk op internet voor meer voorbeelden.
 - Er zijn ook kant en klare vertelkastjes en series Kamishibaiplaten te koop. Zie bijvoorbeeld [dit filmpje](#).
4. Houd een kringgesprek met de leerlingen over het vertelkastje. Wat gaan we ermee doen? Waar lijkt dit op? Maak ook de vergelijking met een theater. Iedereen kan zien dat het kastje nu nog leeg is. Leg aan de leerlingen uit dat jullie samen gaan zorgen dat het kastje gevuld gaat worden met verhalen. Misschien hebben de leerlingen al ideeën over hoe dat zou kunnen? Welke vertel-ideeën hebben ze? Alles is goed. Noteer de bevindingen.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Denk je dat het vertellen makkelijker of juist moeilijker is met een vertelkastje?
- Waar lijkt een vertelkastje op?
- Heb je al veel ideeën voor verhalen? Vertel.

Uitvoeren: Vertelkastje

Voer onderstaande opdrachten uit.

Vertelkastje komt tot leven

Bekijk en bespreek een fragment van de trailer van [Lucia en Kamishibai](#). De Kamishibai wordt hier gecombineerd met poppenspel.

Zo veel verhalen

Bespreek met de leerlingen dat er nu drie boeken zijn met heel veel verhalen die je op heel veel verschillende manieren kunt vertellen. Leg uit dat jullie gaan uitproberen hoe en op welke manier jullie verhalen kunnen vertellen met behulp van het vertelkastje. Probeer bijvoorbeeld onderstaande varianten uit met de drie boeken. Of bedenk met de leerlingen eigen variaties en vertelmogelijkheden.

- Boek 1: *Het boek zonder tekeningen*
 - Pak de tekeningen van de vreemde wezens uit de eerste opdracht erbij. Bespreek met de leerlingen dat een verhaaltje zich altijd ergens afspeelt. Waar? Bijvoorbeeld in het kasteel, in de woestijn, op de maan. Laat de leerlingen plekken verzinnen. Geef de opdracht om op A3-formaat een tekening te maken van het achtergronddecor van hun zelfbedachte personage: een plek waar hun verzonden wezen graag is en waar het verhaaltje zich dus afspeelt.
 - Gebruik de tekeningen van de Bliëblie en Blorks uit de eerste opdracht. Maak er voor de zekerheid kleurenkopieën van. Plak deze op karton, knip ze uit en plak er een satéprikker achter, zodat er een stokpopje ontstaat. Of plak de wezens rechtstreeks op de achtergrond.
 - Plaats de werkstukken in het vertelkastje en laat de leerlingen verhalen vertellen bij de tekeningen.
- Boek 2: *Picknick met taart* of *Waar is de taart?*
Plaats het boek in het vertelkastje of maak kopieën van de platen. Laat de leerlingen kiezen bij welke plaat ze een verhaal willen vertellen.
- Boek 3: *de Gruffalo*

Bij het derde boek zijn er meerdere mogelijkheden. Bijvoorbeeld:

- Maak vertelplaten door de prenten uit het boek te kopiëren. Lees eerst zelf het verhaal voor zoals het in het boek geschreven staat. Laat dan leerlingen het verhaal navertellen met behulp van de platen in het vertelkastje.
- Gebruik het [magneetboek](#). Plaats het magneetboek in het vertelkastje en laat de leerlingen hiermee verhalen maken.
- Speel het *Gruffalotoneelstuk*, bijvoorbeeld in een begeleid spel, een geoefende scène met rolverdeling of als vertelling met of zonder vertelkastje.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Hebben jullie verschillende manieren van vertellen uitgetoetst? Waarom wel of niet?
- Zou je nog meer manieren weten? Welke?
- Welke manier verraste je het meest of vond je het leukst? Vertel.

Presenteren: Vertelkastje

Maak een keuze uit onderstaande presentatiemogelijkheden.

Iedere dag!

Vertel de ouders dat de komende week iedere dag een verhaaltje wordt verteld in de vertelhoek. Om bijvoorbeeld drie uur zijn ze welkom om te komen luisteren. Varieer in de mogelijkheden. Laat de leerlingen de vorm kiezen. Gebruik alle vertelvarianties die er gevonden zijn tijdens het project. Laat de leerlingen vrijuit improviseren met het vertellen. Misschien willen de ouders de verhaaltjes zelf ook een keertje komen vertellen?

Vertelpotje

Sluit het project af met de vertelpotjes. Laat de leerlingen zelf beslissen wat ze ermee willen doen. Ze kunnen bijvoorbeeld hun verhaaltjes bevrijden uit het potje en vertellen welk verhaal ze horen.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Vertellen je ouders wel eens een zelfverzonnen verhaal?
- Wat hebben je ouders gezegd over de presentatie?
- Wil je vertellen wat je met je verhalenpotje hebt gedaan?

Evalueren

Bespreek met de leerlingen het doorlopen proces aan de hand van onderstaande vragen.

- Wat heb je liever: een boek zonder of met tekeningen?
- Wat is jouw lievelingsboek? Waarom?
- Hoeveel verhalen hebben jullie ontdekt?
- Hoe is het om zelf een verhaal te verzinnen?
- Wat vind je leuker: voorgelezen worden of zelf verhalen vertellen?
- Wat vind je fijner: een verhaal naspelen of vertellen? Waarom?
- Hoe is het om met jezelf een plaatje (tableau vivant) te maken, zoals in een prentenboek?
- Welk van de drie boeken zou je voor altijd willen bewaren? Waarom?

